

KÖVETELMÉNYEK
Alkotmányjogi gyakorlat 1. c. tantárgyból
tárgykód: AJALK272L3
levelező tagozatos jogász hallgatók számára
2026/2027. tanév I. félév

Tárgyfelelős: Hallók Tamás egyetemi docens

Tárgyfelelős tanszék: Alkotmányjogi Tanszék

Tantárgy oktatója: Hallók Tamás

Előtanulmányi kötelezettség: –

Egyidejű felvétel: Alkotmányjog 1.

Szemeszter: 3

Óraszám: 2 óra/félév

Számonkérés módja: gyakorlati jegy

Kreditpont: 1 kr.

Fejlesztendő kompetenciák:

tudás: T1, T2, T10, T11, T13, T14, T15

képesség: K4, K5, K6, K7, K9, K10, K11, K12, K15, K16, K19, K20, K25, K28, K29, K30, K31, K32, K33

attitűd: A2, A3, A4, A5, A6, A7, A9, A10, A15, A18

autonómia és felelősség: F1, F2, F5, F8

1. A tantárgy feladata és célja

Alkotmányjogi szövegek (jogszabályok, bírói döntések, alkotmánybírósági határozatok, szakirodalom) tanulmányozása. A jogeset-megoldási készség kialakítása az alkotmányjogban. Alkotmányjogi jogszabályok, bírói (alkotmánybírói) döntések elemzése, ennek módszerei. Alkotmányjogi jogesetek megoldása, ezek értékelése. Az elsajátított készségek értékelése.

2. A tantárgy tematikus leírása

1. Az alkotmány fogalma. Az alkotmányosság fogalma. Az alkotmányjog fogalma. Az alkotmányozó hatalom. Az alkotmánymódosítás. Az alkotmányok típusai. Alkotmányjog és államjog.
2. Az alkotmány mint alaptörvény. Az alkotmány mint a jogrendszer alapja. Az alkotmány elsődlegessége.
3. Az alkotmány alapvető elvei: demokrácia, hatalommegosztás, jogállamiság. Az alkotmány értelmezése.
4. Az újabb magyar alkotmánytörténet vázlata 1945-től napjainkig. A szocialista rendszer alkotmányjogának alapintézményei. (Az alkotmány politikai jellege: a népköztársaság. A párt vezető szerepe. A hatalom egysége. Az Országgyűlés működése. Az Elnöki Tanács. A Hazafias Népfront. Az állampolgári jogok. A szocialista törvényesség. A tanácsrendszer.) Az 1988–1990-es átalakulás alkotmánytörténetének vázlata.
5. A jogforrási rendszer alkotmányos alapjai és elvei. A jogforrás fogalma, a jogforrások rendszere. A jogforrási hierarchia és a jogforrási rendszer egyéb rendező elvei.
6. A nemzetközi szerződések. Az Alkotmánybíróság határozatai, a közjogi szervezetszabályozó eszközök, a szokásjog és bírói jog. Az Európai Unió jogforrásai a magyar jogban.
7. A jogalkotási eljárás az alkotmányjogban. Alkotmányos követelmények a jogalkotásban. A jogszabályok érvényessége és hatálya. A jogszabályok kihirdetése, közzététele és nyilvántartása. A hivatalos lap. Elektronikus jogszabály-gyűjtemények.
8. Szuverenitás az alkotmányjogban. A szuverenitás az alkotmányban, nemzeti szuverenitás, népszuverenitás, parlamenti szuverenitás. Szuverenitás és demokrácia. Az állami szuverenitás az alkotmányjogban és a nemzetközi jogban.
9. A szuverenitás terjedelme: terület és népesség. A szuverenitás megosztása az államon belül: a szövetségi állam. Állami szimbólumok (himnusz, zászló, címer).
10. Az állampolgársági jog. Az állampolgárság jogi tartalma. Az állampolgársági jog története, különösen a magyar állampolgársági jog. A magyar állampolgárság keletkezése, megszerzése és megszűnése.

11. A kettős állampolgárság és magyar állampolgárság. Az EU állampolgárainak státusa. A külföldiek, a menekültek és a hontalanok alkotmányos helyzete.

12. A képviseleti demokrácia. Képviselet és választás. A választójog alkotmányos elvei. Választási rendszerek.

13. A magyar választási rendszer. A választójog. A választójogosultság. A választási eljárás alapjai és a választási szervek. A jelölés, választási kampány. A mandátumok elosztása egyéni választókerületben, illetve országos listáról (a töredékszavazatok). Az eredmény megállapítása.

14. A közvetlen demokrácia intézményei. Népszavazás és népi kezdeményezés. A referendum szabályozása és típusai. Az országos népszavazás alkotmányos feltételei.

3. A félév elfogadásának feltételei

A gyakorlati jegy feltétele az aláírás megszerzése. A félévi aláírás feltétele a gyakorlaton való részvétel. Az aláírás pótlására a szorgalmi időszak utolsó hetében, továbbá a vizsgaidőszak első két hetében van lehetőség.

4. A gyakorlat ideje és helye

Gyakorlat (Hallók Tamás)

XI. 6. péntek 16–17.40, XIX. ea.

A gyakorlat elején a hallgatók dolgozatot írnak meghatározott alkotmánybíróági határozatokról feltett kérdésekből.

Alkotmányjogi jogszabályok, bírói (alkotmánybírói) döntések elemzése, ennek módszerei.

Alkotmányjogi jogesetek megoldása, ezek értékelése.

Az elsajátított készségek értékelése.

A gyakorlat pótlása (Hallók Tamás)

XII. 4. péntek 13.10–14, III. ea.

5. A számonkérés követelményei

A gyakorlat aláírásának feltétele: a teljes gyakorlaton való részvétel. (Részleges jelenlétet nem tudunk elfogadni. Aláírás hiányában pedig a gyakorlati jegy nem szerezhető meg.)

A gyakorlati jegy megszerzése: A gyakorlat értékelése ötfokozatú, ami a gyakorlat időpontjában megírandó dolgozat eredménye alapján történik.

A gyakorlaton, annak az elején a hallgatóknak dolgozatot kell írniuk, amelyben válaszolniuk kell a következő két alkotmánybíróági határozatból feltett kb. 7-8 kérdésre:

- 2/1993. (I. 22.) AB határozat a népszavazásról (a dolgozathoz a határozat minden része kell!)
- 1/2013. (I. 7.) AB határozat a választási regisztrációról. Nem kellenek a határozatból az alábbiak:
 - A határozat rendelkező része (Ez §-ok felsorolásában áll.)
 - Indokolás II. rész [9] („A Törvény rendelkezései” kezdettel)
 - Indokolás III. rész [37]–[47]
 - Indokolás III. rész [82]–[91]
 - Indokolás VI. rész ([107–110.]
 - a párhuzamos indokolás és a különvélemények

A dolgozat értékelése a következőképpen történik:

Elégtelen: 0%–41%

Elégséges: 42%–55%

Közepes: 56%–69%

Jó: 70%–84%

Jeles: 85%–100%

A felkészüléshez segítségként az **ellenőrző kérdéssor** a tanszéki honlapon itt található: https://jogikar.uni-miskolc.hu/files/34008/ellenkerd_alkgyak1.pdf

Az aláírás és a gyakorlati jegy pótlása:

- Az aláírást pótolni a pótlás időpontjában annak kell, aki nem jelent meg a gyakorlaton.

Ekkor az aláírás úgy teljesíthető, ha a hallgató a következő alkotmánybírósági határozatok közül egyet kiválaszt, és annak tartalmát **minimum 4 teljes oldal** (A/4-es) terjedelemben összefoglalja. **Figyelem! Csak a teljes oldal számít egy oldalnak, a fél, a negyed, a harmad oldal és a sorkihagyásokkal teletűzdelt oldal nem!** A következő határozatok közül lehet választani:

- 121/2009. (XII. 17.) AB határozat a jogalkotási törvény alkotmányellenességéről
- 52/1997 (X. 14.) AB határozat a népszavazásról
- 25/1999. (VII. 7.) AB határozat a népszavazásról

Ezt *Word dokumentumban* (doc vagy docx formátum) e-mailben kell elküldeni a tamas.hallok@uni-miskolc.hu címre legkésőbb az aláíráspótlás időpontjáig (*december 5. 12 óra*)

Az aláíráspótló feladat formai követelményei: Times New Roman betűtípus, 12-es betűnagyság; sorkizárt szedés, 1,5-es sortáv, a margók távolsága pedig mindenütt 2 cm. A szöveg szedése a fejezeteken, alfejezeteken belül folyamatos, tehát *az egyes bekezdések között nem kell kihagyni sorokat* (Wordben beállítható: Bekezdések menüpont, azon belül: Sortáv: Előtte: 0, Utána:0), ugyanis a szöveget a magyar nyelvtan szabályainak megfelelően folyamatosan, bekezdésekkel tagoljuk! A dolgozat elején nyilvánvalóan mindenképpen szerepelnie kell *a hallgató nevének, a tantárgy nevének és a választott AB határozat számának!*

Az aláíráspótló dolgozat mérlegelés nélküli automatikus elutasítását (!) vonja maga után a formai és tartalmi követelmények be nem tartása (!!!); az alkotmánybírósági határozat vagy bármely anyag változtatás nélküli egy az egyben való átvétele; ha nem szerepel rajta a hallgató neve és a választott AB határozat száma!

- A gyakorlati jegyet pótolni annak kell, aki nem írt a gyakorlat időpontjában (nov. 7-én) dolgozatot, vagy a megírt dolgozata elégtelen lett. Nekik a *gyakorlatpótlás időpontjában (december 5-én)* személyesen megjelenve dolgozatot kell írniuk ugyanazon két AB határozatból feltett kérdésekből, amiből a többiek már a gyakorlat időpontjában írtak.

Tehát a gyakorlaton (november 7.) meg nem jelenteknek egy dolgozatot kell beadniuk Word dokumentumban az aláírásért (min. 4 oldal), és emellett a december 5-i pótlás során meg kell jelenni és dolgozatot írni a gyakorlati jegyért.

6. Tananyag

Alkotmánybírósági esetjog. (szerk.: Halmai Gábor), INDOK, Bp., 2004.

Az értelmezett alkotmány. (szerk.: Balogh Zsolt – Holló András), Magyar Hivatalos Közlönykiadó, Budapest, 2000.

Gárdos-Orosz Fruzsina – Zakariás Kinga (szerk.): *Az Alkotmánybírósági gyakorlat – Az Alkotmánybíróság 100 elvi jelentőségű határozata 1990–2020.* Társadalomtudományi Kutatóközpont – HVG-ORAC Lap-és Könyvkiadó, Bp., 2022.

The Basic Law of Hungary: A First Commentary. (szerk.: Schanda Balázs – Varga Zs. András – Csink Lóránt) Dublin, Clarus Press, 2012.

7. Ajánlott irodalom

Bragyova András: *Az új alkotmány egy koncepciója.* Budapest, KJK-MTA ÁJI. 1994.

Alkotmánytan I. (szerk.: Kukorelli István), Osiris, Bp., 2007.

Wade – Bradley – Bates – Himsforth: *Constitutional and Administrative Law.* Longman, London, New York, 1986.

Egyéb tudnivalók:

Kötelező jogszabályok:

- Magyarország államformájáról szóló 1946. évi I. törvény
- Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.) hatályos szövege
- 2010. évi CXXX. törvény a jogalkotásról
- 1993. évi LV. törvény a magyar állampolgárságról
- 2011. évi CCIII. törvény az országgyűlési képviselők választásáról (kivonatossal)

Alkotmánybírósági határozatok:

- 121/2009. (XII. 17.) AB határozat a jogalkotási törvény alkotmányellenességéről
- 2/1993. (I. 22.) AB határozat a népszavazásról

- 52/1997 (X. 14.) AB határozat a népszavazásról
- 25/1999. (VII. 7.) AB határozat a népszavazásról
- 1/2013. (I. 7.) AB határozat a választási regisztrációról

Felmentési kérelmek elbírálása: A tantárgyból csak az a hallgató kaphat felmentést, aki korábban karunkon teljesítette a tantárgyi követelményeket. Aki más felsőoktatási intézményben tanult alkotmányjogot, akkor kaphat felmentést, ha a tanmenet legalább 75% egyezést mutat a jelen félév tanmenetével. Ehhez kérelmet kell benyújtani, amelyhez csatolni kell az index másolatát, illetve egyéb szükséges dokumentumokat (pl. tanmenet).

Adminisztratív ügyek intézése az A/6 222-es szobában történik, ügyintéző: Losonczy Laura Anna

Miskolc, 2026. augusztus

Alkotmányjogi Tanszék